

MAGYAR KURIR

1. W.
Zet.
845

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden December 20 -dik napján, 1815 -dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Herczeg Richelieu' közelebb mult posta napon, felbemaradt beszédjének végezete.

„Azt a' ditsősséget, mellyet a' hadi seregeknek bátorsága és a' véres diadalmak által lehet megszerezni, elértük annyira, hogy azzal tellyesen megelégedhetünk; más jelesebb ditsősségnek megszerzetéséről szükség jövendőre gondolkozunk; kényszerítsük a' népeket arra, hogy elfelejtkezvén az usurpátortól elszenvedett gonoszokról, azoknak látására, mellyeket ők reánk eresztenek, megsomorodjanak; kényszerítsük őket, hogy nekünk hidjenek, 's mutassuk meg nekik, hogy vélünk egész szívek szerint 's örökre megbekélhetnek minden veszedelem nélkül.“

„Én az Urak előtt fel fogom olvasni azt a' két mellékes alkut, a' mellyeknek egyike a' summáknak esztendei fizettetéseket, mellyek a' fő alkunak IV-dik tizkelyében pénzbeli kárpótolásúl határozottak meg, a' másika pedig a' fő alku V-dik tizkelyének bétölttetését, avagy az idegen hadi seregeknek a' mi határaink közt, ideig való tartattatását érdekli.“

Ezek után mind a' két alkut olvastam fel a' nevezett minister, (a' másodikat 's a' többit, mi is közölni fogjuk Érdemes

Olvasóinkkal) 's azután ekként rekesztette bé a' maga beszédjét: „A' sok és hosszas ideig tartott vetélkedések után, a' mellyekben még keményebb áldozatokat mi tőlünk kívántak, hanem azoktól végtére elállottak, ezek, a' mellyeket éppen közlöttem az Úrakkal, nekünk mint a' végső meghatározások előnkbe adattak, és a' legsürgetőbb környüállások azt javasollják, hogy azokat aláírjuk.“

„Ezek a' kívánságok valóban a' legterhesebb 's legkeményebb része azoknak a' kármentéseknek, mellyeket minékünk megvisgálnunk kellett; és mivelhogy ezeket a' Frantziáktól kívánták, valóban nem egyéb, hanem tsak a' szükség, a' legelkerülhetefenebb szükség indithatta őket azoknak aláírásokra. De ha mi a' Királyunk példája szerint, ki nekünk az első ülésnek kinyittatásában a' maga mély fájalmát a' neki tulajdon nyiltszivűségével kinyilatkozatta, ha mi mondok, azokat az érzéseket; a' mellyek mi bennünk gerjedtek, Európa előtt kimondhatjuk, meg kell valanom, hogy mi azon legfájdalmasabb alkudozásban — mellynél, egy szerentsélen király szolgáinak hívségét keményebb próbára kitenni lehetetlen, minekutánna a' vetélkedésnek és ellentállásnak minden eszközeit haszontalan hoztuk volna elő, a' mellyeket az okosság, és a' kabineteknek, szerentsében és szerentséltenségben

sinórmértékül szolgáló politika csak felke-
reshetett vala; a' midőn egy részről lát-
tuk, hogy a' szövetséges Hatalmasságok-
nak miniszterjei egy megmásolhatatlan aka-
rat mellett maradnak, más részről pedig
nem kélekedhetünk azon, hogy az akkori
krízis egész Francia országra az elnyo-
másnak, elszegényedésnek, és nyomorútt
állapotnak, 's végtére egy mást követő pusztításoknak tsiráját kétség kívül hozhatná,
melly nyomorúságok naponként láttatnak
nevekedni, — azon vélekedésben voltunk,
hogy, ha mi'ennek a' krízisnek bizonyta-
lan ideig való tartását megengednék a'
Francia Ország sorsa, sőt azoknak sorsok
is, kik oly nagy terheket 's áldozatokat
raktak a' vállunkra, sőt talám az egész *Eu-
rópának* polgári rendtartása is végső vesze-
delemre juthatnának."

"Ellátván ezeket a' sok veszedelmeket,
minden nehéztelésünket felre tettük, és a'
Király 's a' Haza nevében azokat a' felté-
teleket, mellyeket az Urak hallottak, alá
írtuk."

A' közelebb mult holnap 17-ik nap-
ján *Dijonból*, a' nemzeti gárdistáknak egy
tsapatja, egy tisztnek vezérlése alatt, 's
egy tsapat a' katona politziai vigyázók kö-
zül a' kapott parantsolat szerint *Fraignot*
nevezetű helységbe elmenvén, ott a' volt
Coquet nevű polgármesternek három
kettős puskáját, 's ugyantsak ott talált egy
három színű zászlóját elvitték. Négy elbo-
tsátott katonát is fegyvereitől megfosztat-
tak. A' zászló és a' talált fegyverek a' Pre-
fektura Generálsecretáriusának adattattak
által.

Néhány háromszínű zászlók, a' mel-
lyek még az útálatos emlékezetű *Natio-
nal Conventnek* idejéből származnak,
a' *Rennesi* polgármesterház archivumaiban
el dugva tartattattak. A' mult holnap
21-dikén onnét kihuzattattak, és az épület
egy szálájában a' polgármester és a' tanács
jelenlétében megégettettek.

A' Marsal *Ney* processusa folyamata-
jának rövid leírása. — A' Pairek kamará-
jának, Dec. 4-dikén tartatott ülése. — Az
ülés 10 $\frac{1}{2}$ órákor kezdődött. — A' Cancellarius
parantsolatjára a' tanubizonyosságok és
a' bévádolt is megjelent. — Minekutánna
a' Cancellarius a' bévádoltat a' nevérol és
tulajdonságainól kikérdezte volna, felol-
vastatta a' bévádoló aktát. Ezt *Gauchy* ur,
ugymint redigens titoknok vitte végbe.

Erre a' Cancellarius így szollott a' Mar-
salhoz: „Hát már most meghallotta az Ur
a' maga ellen való vádoló aktát.“ Abban a'
szempillantatban, a' midőn ezen szavakat
kimondotta, Gróf *Cholet*, Francia Or-
szági Pair ekképpen megszollalt: „A' meg-
vizálgatásnak vége vagyon, tehát a' szen-
tentzia mondattasson ki.“ A' Cancellarius
így szollott hozzája: „Az Urnak nints jusa
arra, hogy engemet szavamban megakadá-
lyoztasson,“ 's a' bévádottatotthoz továbbá
így szollott: Az Ur meg fogja most érteni
a' maga ellen feltett vádokat. — A' tanu-
bizonyosságoknak száma mintegy 38-ra ment.
— Ezekhez így szollott a' Cancellarius:
„Tanúk! Menjenek a' számokra rendelt
szobába, 's maradjanak ott, míg a' vallás-
tételre ki nem hivattnak.“

Minekutánna a' tanúk kitakarodtak vol-
na, a' Cancellarius így szollott: „Marsal
Uram, mi az Urnak a' neve, kora és a'
méltósága?“ A' Marsal Ur így felelt: „Én
minden hozzám tett kérdésekre uegfogok
felelni, azzal a' justariással, hogy a' ma-
gam méntségemben azokat a' rekesztekéket
hasznomra fordithassam, mellyek a' Junius
3-dik napján kötött kapitulatzióban, és a'
November 20-dikán szerzett traktatusban
reám nézve találtatnak.“ Erre a' királyi
Prokurátor így szollott: „Én a' királyi kom-
missáriusok nevében kinyilatkoztatom, hogy
én azokat az eszközöket, mellyeket a' meg-
vádoltatott a' maga méntségére fordítani
akar, tellyességgel meg nem esmérem,
mindazáltal nem ellenzem, hogy azokat a'
méntségében elő hordhassa.“

„A Cancellarius: „Hol volt az Ur a Mártzius hónapjának első napjaiban? — *Fel.* „A Coudreauxi jószágomban, a hova a hadi miniszternek adjutansa nekem azt a parantsolatot hozta, hogy *Besançon*-ba mennek.“ — *Kérd.* „Szöllött e a minister adjutansa valamit a *Bonaparte* kiszállásáról? — *Fel.* Nem; azt maga sem tudta. Senki sem tudta azt, én az előjövetelem után értem meg azt a nótáriusomtól, *Batardi* urtól. — *Kérd.* Látta e az Ur a hadi ministert *Párisban*? — *Fel.* Igen is; de ő az küldtetésemnek tzeljät értésemre adni nem akarta. — *Kérd.* Látta-e az Ur a Királyt? — *Fel.* Igen is, láttam. — *Kérd.* Mi fordült ott elő? — *Fel.* A familiámnak több személyei unszoltak engemet, hogy a Királyhoz menjek, s én magam is ezt szívemből ohajtottam; melly okból el is mentem hozzá. És akár agyonlőjjenek, akár mit tselekedjenek velem, én nem emlékezek, hogy ott mást szollottam volna annál, hogy a *Bonaparte* próbatétele olly oktan legyen, hogy ő megérdemlené, hogy vaskalitzkában *Párisba* hozattasson. Némellyek azt állítják, hogy mondottam volna, hogy én magam vaskalitzkában ide fogom hozni; ha én azt mondottam, a tsak megbotsátható valamelly fortyélybeszéd vala; e maga azt mutatja, hogy szívemben (magát a melyére ütvén) azon szándék forgott; hogy a Királyt szolgáljam.“ — *Kérd.* Esméri még az Ur ezeket a parantsolatokat? — *Fel.* Igen is; ezek a hadi minister parantsolatirásai. — Ezek után a Cancellarius azt parantsolta, hogy olvastassanakfel. Azokban a nevezett minister azt rendelte, hogy Marsal *Ney*, a *Bonaparte* bérohanásának egész erejével ellentálljon. — *Kérd.* Mit művelt az Ur, hogy ezek a parantsolatok bétöltetessenek. — *Fel.* A környüállások nem engedtek, hogy valamit elkezdtem volna. — *Kérd.* Mikor jött el az Ur *Sons-le-Saulnierbe*? — *Fel.* Mártzius 12-ikén. — *Kérd.* Mi történt a 13-ikára követett

éjjel? — *Fel.* *Bonaparte* több kémjei jöttek oda, s engem eltsábitani igyekeztek. — *Kérd.* Ezek a kémlelők között valamelyik adott e az Urnak valami levelet? — *Fel.* *Bertrand* Generális levelét adták a kezembe, melly levélben a volt, hogy mind az, a hatalmasságoknak egyetértésekkel történik; hogy egy *Austriai* követ megjelent volna az *Elba* szigetén; hogy az *Anglus* tengeri kóborlók *Elba* környékéről eltávoztak légyen, a végre, hogy *Bonaparte* onnét elszökhesse.

Kérd. Mért nem tartotta meg az Ur *Bertrand* ezen irását magánál? — *Fel.* En azon napon, a mellyben *Labeoyere* agyonlövettetett, megérkeztem; a *Ney* Marsalné asszonyság azt tartotta, hogy szükséges legyen, minden írott papirosaimat megégetni.

Kérd. Ez-e azon proklamátzió, mellyet az Ur Mártzius 14-dikén kihirdetett? — *Fel.* Ennek a hirdetménynek napja és aláírása hamisak; azt gondolom, hogy valamelly hasonló hirdetményt olvastam fel a seregek előtt, de a már, minekelőtte *Lons-le-Saulnierbe* megérkezett, *Helvetziában* esmérates volt. — Ennekutána azon hirdetmény elolvastott a redigensitoknok által, a melly így kezdődik: „A Bourbonok fennállása örökké elveszett s a többi. — A felolvastatás után azt mondotta a Marsal, hogy az ő vélekedése szerint, ez, az a hirdetmény, mellyet ő akkor felolvasott vala. — *Kérd.* Mi féle javaslásokat tettek az Urnak, *Bonaparte* kémjei? — *Fel.* Azt már mondottam; arra unszoltak, hogy ő hozzá álljak, és akképpen a belső háborút eltávoztassam. — Ez után *Bellart* ur, mint királyi prokurátor, így szöllött: „Millyen tizmert viselt akkor a Marsal Ur, a midőn a *Bonaparte* kémjei hozzá érkeztek vala? — *Fel.* A királyt; ugyan ezt akkor is viseltem, midőn *Bonapartéhoz* *Aauxerbe* jöttem. — *Kérd.* Tanátskozott-e az Ur valakivel a fentebb említett hirdetmény felől? — *Fel.* két sze-

mellyel, ugymint *Lecourbe* és *Bourmont* Generálisokkal. — *Kérd.* Mitsodás parantsolatokat adott ki az Ur ezután a' hirdemény után? — *Fel.* A' *Dijonnak* való marsirozást, a' mint azt *Bertrand* Generális elrendelte vala. — Megesméri-e' az Ur a' Mártzius 14-dikén *Genetiére* Urhoz botosított parantsolatját? — *Fel.* Nem. — Erre az említett parantsolat felolvastatott, a' melyben a' katonáknak *Bonapartéhoz* való általállásoknak, és a' rendkívül való fiztetéseknek módja, a' tisztekre nézve pedig a' *Bourbonoktól* vett minden rendzime-neknek félretétetése határozatik meg.

A' Marsal ezekután így szóllott: Azt tartom, hogy ez a' parantsolat még is 14-dikén réggel kiadattatott. — *Kérd.* Hogy adhatott az Ur olly rövid időben olly féle világos és meghatározott parantsolatokat? — *Fel.* Ez *Bonaparte* szokása volt. — *Kérd.* Adta-e' az Ur a' maga rendeléseit *Bonaparténak* tudtára? — *Fel.* Estve 14-dikén. — Mit mondott az Ur 15-dikén *Genetiére* urhoz? Nem mutatta elő néki a' *Bertrand* Generál levelét? — *Fel.* Eppen nem én a' leveleket az én előljáróimnak, nem pedig az alattvalóimnak mutattam. — *Kérd.* Hát nem vonogatták magokat több tisztek az Ur elpártolásához állani? — *Fel.* Egyetlenegy Oberster, *Dubalen* ur, a' kit tartozom ebben megditsérni, hozzám jött, 's elbútsúzott. — *Kérd.* Esmeri az Ur azon tulajdon kezével aláírt parantsolatot, hogy minden tisztek, kik *Bonaparte* alatt szolgálni nem akarnak, fogságra tétetődjenek? — *Fel.* Igen is. — A' Cancellárius felolvasta ezen parantsolatot. — Erre a' megvádoltatott így szóllott: Jegyezzem meg Exád, hogy ezen parantsolat kiadatásának napja a' 18-dika; ezt *Bonaparte* kívánta. Én azon környülállásokban csak egy igen tsekély személyt játszottam vala. — Hát javasolta-e' az Ur a' *Lonsle-Saulnier* Prefektusnak *Marquis de Vaulniernek*, hogy a' *Bonaparte* részét kövesse? — *Fel.* Nem; én azt irtam né-

ki, hogy a' nyugodalmat fenntartsa. — Irt az Ur a' *Regioi*, és az *Alkuferei* Herczegeknek leveleket? — *Fel.* Igen is; de a' Király szolgálatjára nézve. — *Kérd.* Tízennyedikétől fogva nem irt az Ur a' *Bassano*i Herczegnek levelet? — *Fel.* Igen is; *Dizsonban* egygyel az 6 rokonai közül öszvetalálkozáván, irtam néki, *Bertrand* Generál parantsolatjából. —

Ezen kivallások után a' Cancellárius behívattá a' tanubizonyságokat. Legelőször is a' *Duc de Duras*, premier gentilhomme de la chambre, avagy a' kamarának első nemes embere, és *Frantzia* Országi *Pair*, megjelent, 's azt mondotta, hogy *M. Ney* Mart. 14-én 11/4 órakor reggel a' király belső kabinetjébe menté, és azzal való olly beszélgetes után, melly a' Király bizodalmit, 's a' Marsal háladatosságát mutattaki, minekutánna a' Királynak kezét megtsókolta, 's azt mondotta volna, hogy ő *Bonapartét* vaskalitzkában hozza, onnét elment légyen. — Erre Marsal *Ney* ezeket mondotta: Gondolom, hogy azt mondottam, hogy a' *Bonaparte* tselekedete olly esztelen, hogy ő megérdemli, hogy vaskalitzkába bétukattasson; de hadd legyen úgy, a' mint a' *Duc de Duras* ur beszélli.

De Poix Herczeg ugyan azt állatta, mint második tanubizonyság.

Gróf *de Scéy*, annakelőtte *Besançon*i prefektus, mint a' 3-dik tanú, azt vallotta, hogy a' Marsalnak a' most nevezett városba való béérkezésekor olly buzgósággal voltak minden lakosok a' királyi familia ellen, hogy tsupán tsak a' reménysegeben lévén annak, hogy a' *Berry* Herczeg jön oda, a' várost kivilágosították; 's ehez azt is mondotta, hogy a' Marsal *Ney* azt a' parantsolatot adta légyen néki, hogy a' közönséges pénztárokban lévő minden pénzeket félre tegye. — Erre a' Marsal ezt felelte: Azt ugyan tagadom, hogy az Urtól valaha pénzt kértem volna. — *Scéy* ur pedig így szóllott: Tőlem valóban a'

Marsal Ur számára pénzt kértek, és az, az ő Uraságától aláírt, 's 15.000 frankról szóló levél bizonyosan fog még a' hadi ministeriumnál találatni.

A' Marsal így felelt: Én azt gondolom, hogy az a' gyűlölséges rágalmazás, minthá én 500.000 frankot vettem volna a' Királytól, Besançonból kijött; most arról beszélni többé nem mer senki, mint-hogy azon dolog elegendőképpen megtá-foltatott; de ha engemet az *Avillaci*, Páris felé való úton (a' hol ez a' Marsal megfogott) megtalálták volna ölni, a' mi könnyen megeshetett, az én gyermekeim ezen gyalázatból soha ki nem tisztulhattak volna. Én a' pénz kedvéért nem szolgáltam soha. A' nevezett 15.000 frankot egy a' hadi ministertől vett assignatió eránt kellett felvennem; de a' mellyek nekem tsak Mártyius végén *Lilleben* adattak. — Kérd. Vett-e az Ur észre a' maga Besançonban való megérkezésekor valami buzgó hajlandóságot a' királyi dolog eránt? — F. Azt vettem észre, hogy ott *Bonaparte* előmeneteleiről kősönségesen beszéltek.

Rochmont Felix ur, mint negyedik tanú, megvallja, hogy őtet a' Marsal esmérvén az ő király eránt való buzgóságát, Mart. 13-dikán, a' *Bonaparte* marsirozásának ki kémlelésére kiküldötte légyen, ezen dologról tett kérdésre így felelt a' Marsal: Én akkor még a' minister parantolatjainak végrehajtásáról, 's magam védelmezésemről gondolkoztam, 's éppen nem tudhattam előre, hogy a' 13-dikát követett éjjel mi fogna történni.

(A' többi következik.)

Strafsburgból December 7-dikén ezt írják: „Ma délután a' mi Prefektusunk azt a' hivatal szerint való tudósítást vette *Párisból* telegrafus által, hogy Marsal Ney tegnap estve a' Pairek kamarája által halálra szententziázatotott, ~~és~~ ezen ítéletével

ma reggel ő rajta végre is hajtattott légyen.

A' *Couifot* nevű néző játékosnénak *Párisban* egy éjjel a' gyémántjait ellopták, mellyeknek az árrát 100.000 frankra teszik:

Nagy Britannia.

Edinburghban, egy tökéletes pályinka főző házra találtak egy hidnak boltozatja alatt, a' mellyben tizenhatsz holnapoktól fogva pályinkát alattomban főztek, következőképpen az alatt az egész idő alatt semmi adót attól nem fizettek.

A' *Thomas* nevezetű postahajón, melly Frantzia Országból jött, sok finom portzelenből való, nem külömben sok jóillatú olajjal tele edények hozattattak, mellyek *Bonaparte* és az ő kíséroeinek számokra *Portsmouthból*, Sz. Ilonába küldtettenek.

Német Ország.

A' Frantzia országi követ, *Duc d'Oranté*, a' mint a' *Dresdai* tudósítások beszélik, éi ottan nagyon megvonúlva 's a' maga familiáján kívül tsak egyetlenegy titoknokot, és semmi más személyeket nem tart a' maga szolgálatjában.

A' Frankfurti tudósítások beszélik, hogy a' Portugalliai, Hannoverai udvarnál lévő követ de Lobo ur, és a' Lübecki szabad hanseatica városnak, a' német országi frügykötő gyűlésre rendelt követe, Senator Hach, oda megérkeztek.

A' folyó holnap 12-dikén tizenegyed fél órakor jöttek *Nürnbergbe* *Károly Fő herceg*, 's az ő kedves élete párja, a' hol minden illendő, katonai és más egyéb tiszteletmutatásokkal fogadtattak. Eő Cs. Főhercezségek megnézegetvén a' város néhány ritkaságait, azonnap délután útjokat Béts felé folytatták.

Joniai Szigetek

A' hét *Joniai* annakelőtte ugynevezett

velentzei szigetek, t. i. *Corfu, Naxo, St. Maura, Cephalonia, Zante, Thiaka* avagy *Ithaka*, és *Cerigo*, melyekben 200,000 emberek, részint Görögök, részint Oroszok, és zsidók laknak, egy Párisban kötött trakta szeriut, mint mondják, egy egyesült státussá tételnek a' Jóniai szigetek egyesült státusai neve alatt, de a' Nagy Britanniának oltalma alatt. Nagy Britanniának lesz jusa, a' constitúció organizáltatásán részt venni, a' várakba őrizeteket küldeni, és a' katonaságnak egy fővezért adni. A' külső hatalmasságok csak kereskedeésre ügyelő agenseket küldenek oda.

A' két Szicília.

A' Turini udvari újságnak, e' folyó holnap 5-ikén kijött darabjában ezeket olvassuk: „A' szövetséges hatalmasságok miniszterjeiknek 3-dik Novemberi conferentiális protocollumában, és azon holnap 20-án aláírt traktában foglaltatott kármentéseknek következtetésében, megkérettetett Eő Felsége, hogy egy vagy több kommissáriusokat nevezzen ki, hogy az e' végre kommissáriusnak kinevezett Austriai Cs. Generál Stefaninitól a' Sahaudiának azt a' részét, melly most a' Cs. Austriai hadi seregek által elvagyon foglalva, St. Julien helységet kivéven, forma szerint által vegyék. Ugyan azok a' kármentések szerint nyeri a' mi királyunk a' Monacoi herczegsége is azokat az öszszeköttetéseket, mellyek eddig a' Francia Országi király és a' nevezett herczegség közt fennállottak, s mostantól fogva örökre megszűnnek. Az Eő Felsége egyéb státusait érdeklő kármentések, mellyek az 1814-ben Május 30-dikán kötött Párisi traktában, és az 1815-ben, Jun. 9-dikén tö-

kéltességre ment Bétsi Congressus aktájában foglaltatnak, megtartják a' magok tellyes erejeket.

Nápolyból Nov. 28-dikán ezeket írják: „A' mult héten rettentő szélvész volt minálunk, melly egy ágyúhordó hajót magában a' kikötő helyben elsüljesztett. A' Pegasus nevű angliai brigg, melly a' Smyrnai kikötőhelyből az előtte való este oda érkezett, és kontumáciát tartott, azon éjjel több izbéli, segítségkivánást jelentő lövéseket tett, de senki sem segíhetett rajta, a' hegy magosságnyira felemelkedő habók miatt. Irtóztató volt, a' nevezett hajón lévő s segetségért könyörgő embereket látni; voltak ott valami harmintz utazók feleségeikkel s gyermekeikkel egyetemben; a' többi közt a' Cs. Austriai F. M. L. Bőr. Bianchinak egy testvérötöse is, egy Francia országi lovasmajor, a' Tripolisban lévő Francia Consul s a' többi. Az a' kereskedő, a' kinek oltalma alá volt a' hajó ajánlva, két ezer aranyokat ígért jutalmúl azoknak, a' kik csak a' hajón lévő embereket megszabadíthatják; de haszontalan volt ez az ígért is. Végtere nagyon hajós katonák kitették az életüket azon szemlátomást való veszedelemre, és oly szerentsések voltak, hogy egy óráig tartott erőlködések után, a' hajót a' kikötőhelybe hozták.

Niederlandi Királyság.

Eő Felsége a' Niederlandi Király a' maga Főlovászmesterét, Gróf Heerdtet, rendkívül való követjének nevezte, St. Petersburgba, hogy ottan a' Cs. Nagyherczegaszszonynak Annának kezét a' Koronörökös Eő kir. Herczegségének számára formasierint megkérje:

Decemb. 16-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 355 forintot. Váltotzedulában.